

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *H. A. Larsson*
 Härad: *V. Göinge* Adress: *Tjörnarp*
 Socken: *Hägelinge* Berättat av: *upptecknaren*
 Uppteckningsår: *1948* Född år *1871* i *Flöja*

Stenslugor.

s. 1-6.

N. No. 141.

M. 10598: 1.

Landskap: Skåne Upptecknat av: R. A. Svensson
Härad: Västra Göinge Adress: Tjörnarp
Socken: Häglinge ~~XXXXXXXXXX~~ Upplevt
Uppteckningsår: 1948 Född år 1871 i Höja

I min hemförsamling, Höja, funnos under min tidiga barndom åtminstone två stenhus. De voro mycket små och revos för många år sedan, varför jag om dem ej kan lämna någon uppgift.

År 1907 kom jag till Häglinge och fick till närmaste granne en man, som hette Ola Månsson. Han kallades för "Kage-Olan", emedan hans mor hade gått omkring och sålt kakor. Ola var en stackare, som varken lärt att läsa eller skriva, men han var en verkligt god granne. Han bodde i en backstuga.

Häglinge kyrkogårds norra sida ligger 3 1/2 à 4 meter högre än vägen, som går nedanför och leder ut till mosstrakter. Själva sluttningen från kyrkogården och ned mot vägen är mycket brant. Där i den backen hade "Kage-Olan" sitt hus. Husets längd och bredd voro i det närmaste lika, och backen bildade innerväggen, som naturligtvis var i det närmaste lodrät. Huruvida det i den väggen fanns några kullerstena, vet jag icke, men det är nog troligt, ty de båda gavlarna och framsidan (framsidan = väggen mot vägen) voro uppförda av relativt stora kullerstenar.

Både jag och min hustru gästade rätt ofta "Kage-Olan". Men att själva tillvaron hos honom var mindre angenäm, säger sig självt. Vi bortsågo ifrån, att han spottade snus, och det hade han med säkerhet gjort under årens lopp i så hög grad, att han spottat ner hela lergolvet.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 10598: Z.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Kantor R.A.Svensson
Härad: V. Göinge Adress: Tjörnarp
Socken: Häglinge Berättat av: upptecknaren
Uppteckningsår: 1948 Född år 1871 i Höja

Vi hade i allmänhet någon matvara med oss, då vi gjorde besök hos Ola, och vi blevo alltid mycket välkomna.

När stugan var byggd, är obekant. Den var mycket gammal, då jag kom till Häglinge, och personer, som hunnit till hög ålder, då jag kom dit, sade, att den stod där i deras barndom. Jag skulle tro, att den var från 1700-talet. Stugan låg mycket nära kyrkan och nära byn samt på en allmänning. Vad byggnadssättet angår, kan jag tillägga, att även skorstenen var "murad" av kullerstenar.

Ola ägde själv huset. Då han till slut icke kunde klara sig ensam, fick fattigvården taga hand om honom. Men då han en kort tid därefter dog, såldes stugan och allt Olas bohag. Jag vill minnas, att huset kostade 60, Märk 60/ kronor. Det dugde endast till att elda med.

(Vi saknade Ola. Han var en mycket duktig stackare. Värdet av hans tillhörigheter täckte de utgifter, socknen hade haft för honom.)

Väggarna voro uppförda av kullersten med mellanfyllning. Stugans ytterväggar hade skarpa hörn, d.v.s räta vinklar mellan framsidan och gavlarna. Jag vill minnas, att väggarna voro ett par dm tjocka eller kanske något mer samt att de innantill voro översmorda med lerbruk. "Köket var litet och rummet inte stort." En enkel dörr fanns mellan rum och kök. Ytterdörren bestod av två halvor: en övre och en undre med klinka på ena dörren.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 10598:3.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Kantor R. A. Svensson
Härad: V. Göinge Adress: Tjörnarp
Socken: Häglinge Berättat av: upptecknaren
Uppteckningsår: 1948 Född år 1871 i Höja

Ytterdörren var på framsidan (väggen mot vägen)
Taket uppbars av sparrar. Mot kyrkan gingo de ned i backen, så att man från
backen utan vidare kunde komma upp på taket. Detta gjorde, att Ola lätt fick
besök av möss, och det må sägas, att sådana hade han gott om. Taket var täckt
med halm, men Ola måste sätta stängsel utanför hela huset, ty hästarna, som
ofta gingo lösa, roade sig med att bita i takhalmen. Utan staket skulle ~~hade~~
hästarna, som åtminstone någon gång tryckte in fönsterrutor på huset, ha för-
stört taket. Detta torde vara bevis för att det inte var högt till taket, som
sköt fram över väggarna. Innertak fanns. Både kök och rum lågo utåt vägen.

Eldstaden bestod av en järnspis i rummet (stugan). Den stod vid väggen mot
köket. Vid fönstret stod ett bord, vid ena väggen fanns ett gammalt skåp, och
vid väggen i backen hade Ola sin säng, en utdragssäng från sidan. Men dessutom
hade Ola en "huggebänk" inne i rummet, ty Ola tillverkade "finahoar" (svinhoar)
och "stuffor" (skuffor, skopor) slevar och vispar, och hela golvet var under-
stundom täckt med "stettor" (stickor) Ola kunde inte tala riktigt. "Stettorna"
voro i hög grad blandade med snus, ty Ola konsumerade mycket av den varan.

(Ola kunde, som sagt, inte tala ordentligt eller säga vissa ord. Man bör ju
inte skratta åt någon, allra minst åt en stackare, men ibland kunde man inte lå-
ta bli. En sjökaptan, som bodde i Häglinge, hade beställt skuffor (skopor) av

X I rummet fanns också ett par gamla
stolar
Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 10598: 4

Landskap: Skåne Upptecknat av: Kantor R.A.Svensson
Härad: V. Göinge Adress: Tjörnarps
Socken: Häglinge Berättat av: upptecknaren
Uppteckningsår: 1948 Född år 1871 i Höja

Ola. Då denne sedan talade om det, sade han, att han gjort stuffer till Tapiren.)
Rummet hade ett fönster, men köket hade ~~intet sådant~~. I rummet fanns
lergolv, jordgolv; i köket var golvet av mindre kullerstenar.

Ola hade inga husdjur, såvida man inte skall räkna mössen. Fastän han var
ensam, så hade han, enligt vad man påstod, varken filisteer eller några hop-
pande kräk. Man höll före, att han höll sig ren. Han hade i yngre dagar varit
en dugande arbetare. Han var född i Häglinge och hade, enligt vad som uppgavs,
aldrig fått någon skolundervisning. Han hade arbetat mycket vid dikningsföretag
och antagligen därav fått värk, ty sådan drogs han med på äldre dagar.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 10598: 5.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Kantor R.A.Svensson
Härad: V. Göinge Adress: Tjörnarp
Socken: Häglinge Berättat av: upptecknaren
Uppteckningsår: 1948 Född år 1871 i Höja

I slutet av frågoformuläret frågas efter invånarna. Jag har måhända skrivit allt för mycket om Ola, men att skriva något om hans hus och icke nämna något om honom har varit omöjligt för mig. Jag tror inte, att någon annan hellre hade kunnat göra det.

Men ännu ett par egendomligheter kan jag ej låta bli att nämna: Ola förstod sig på silver- och kopparmynt men inte på sedlar. Alla höllo av Ola, och ingen ville göra honom någon orätt, men han var så dyr med sina "finahoar!" "stuffer" och allt vad han tillverkade, att ingen kunde betala så mycket, som han ville ha. Då betalade man med en sedel, en femma eller tia, och begärde så mycket tillbaka, att Ola fått skälig ersättning för sitt arbete. Och så voro båda parter nöjda.-- Jag minns en gång, då jag var hos Ola, att han tog fram fyra tior och visade mig. "Se", sade ~~he~~ han, "de e för'ti ressdaler." Därvid strålade han som solen i Karlstad.

En annan egendomlighet var, att han använde aldrig personliga pronominet "jag" utan alltid "du", vare sig han talade om sig själv eller till andra. Han sade t.ex en gång till mig om sig själv: "Du e så dölili" (sjuk) i dag.

Han var mycket glad vid pengar. Då jag med familj hade kommit till Häglinge, dröjde det inte mer än ett par dagar, förrän Ola kom på besök. Han hade två vispar med sig. Med strålände ansikte gick han bort till min hustru, lämnade

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

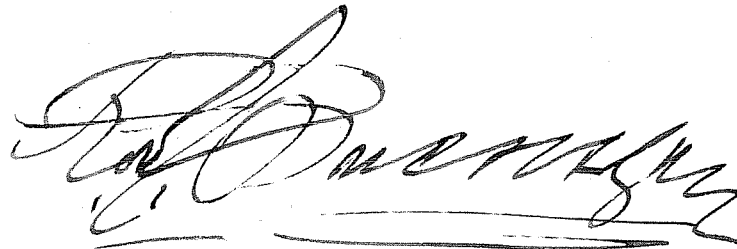
M. 10598:6.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Kantor R.A.Svensson
Härad: V.Göinge Adress: Tjörnarp
Socken: Häglinge Berättat av: upptecknaren
Uppteckningsår: 1948 Född år 1871 i Höja

visparna och sade: "Di sta du ha. Di tosta ingenting. Du sta bara betala 25 öre stytet." Ola fick 50 öre samt kaffe, och därmed var vänskapen knuten oss emellan, och den blev aldrig bruten.

Jag förstår mycket väl, att jag blivit för utförlig om Ola, men det här ämnet var för mig så intressant, att jag inte kunde låta bli att skriva om honom

Tjörnarp den 16 februari 1948

Ifyll endast ovanstående uppgifter!